

ခွန်အဲဉ်ယုဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိုင်ကရၢ

လီၢ်ခၢၣ်သး

ကီၢ်သူလုၤ

www.knuhq.org

**ကညီဒီကလုာ်တၢ်ပၢ်ဆၢပဲၤထီၣ်(၇၅)နံၣ်အမုၢ်နံၤ
ခွန်အဲဉ်ယုဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိုင်ကရၢ,ကရၢခိၣ်ပဒိၣ်စီၤကွဲၤထူၣ်အတၢ်ကတီၢ်**

နံၤသီ-ကညီနံၣ် ၂၇၆၃နံၣ်,သလုၤလါတ့ၢ်လီၤ(၆)သီ
ခရံၣ်နံၣ် ၂၀၂၄နံၣ်,လါယနုၤအါရံၣ်(၃၁)သီ

**တၢ်ဒိၣ်ပပုၤကလုာ်ကညီဖိခဲလၢၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
ပုၤအဲဉ်ကလုာ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖိခဲလၢၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်,**

တနံၤအံၤမ့ၢ်ကညီဒီကလုာ်တၢ်ပၢ်ဆၢပဲၤထီၣ်(၇၅)နံၣ်အမုၢ်နံၤလီၤ. ကညီကလုာ်အတၢ်စံၣ်စီၤတဲၤစီၤအပူၤမ့ၢ်တၢ်အဆိကတၢ်တဘျီလၢ ကညီကလုာ်တဖၣ် ဟ်ဖိုင်ထီၣ်အသးယုယုဖိဖိဒီးဒီးန့ၣ်လီၤဆူစုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢလၢ ကညီဒီကလုာ် ကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်လၢတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤ, ကအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျ့,တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, တၢ်စံၣ်ညီၣ် ပၤလီၤသးခွဲးယၢ် ဒီးအထံအကီၢ်ဒုၣ်ဝဲအကီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဝဲကညီတၢ်ပၢ်ဆၢပဲၤထီၣ် (၇၅) နံၣ် အမုၢ်နံၤအံၤ ယဟ်လၢ ဟ်ကပီၤဒီးဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ယုးယိၣ်ဆူ ကညီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်, သိၣ်န့ၣ်,ပပုၤကလုာ်ယုာ်ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်လၢ အဟ့ၣ်လီၤ အသးသမူ, သွံၣ်ထံ, က့ၢ်ဂီၤ, ဂံၢ်ဘါ, တၢ်စုလီၢ်ခိၣ် ခိၣ်တဖၣ်လၢ ပုၤကလုာ်ဒီးထံကီၢ်အကီၢ် လၢတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ တၢ်ဂဲၤလိာ် ဒီတကတီၢ်ညါအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ.ယဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ်ပပုၤကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်,သုးခိၣ်သုးန့ၣ်,သုးမုၢ်သံၣ်ဘိ,သိၣ်န့ၣ်,ပုၤပၢ်ဆၢ တၢ်ဖိတဖၣ်ခဲလၢၣ် လၢအအိၣ်လၢတၢ်ဒုးပျီပူၤတဖၣ်, ကပုၤဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ, ပူၤဖျဲးဒီး တၢ် တတၢ်တ နါကိးမံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.ဝဲမုၢ်နံၤအံၤယဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ်ယဲဒုၣ် ကညီဒီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်,သိၣ်န့ၣ်,ပုၤအဲဉ်ကလုာ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖိဒီးပပုၤကလုာ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ် တဖၣ်ခဲလၢၣ်လၢ ကအိၣ်ပုၤဒီး ကညီကလုာ် အသးသဟီၣ်, တၢ်သးခူတလုာ်, အိၣ်ဒီးသးလၢ အကမၤနၢၤတၢ်ဒီးကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်မူအတၢ်မုာ်တၢ်ပၤ,တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးမၤန့ၣ်အိၣ်ကဲ,ပူၤဒုၣ်ပူၤဒါန့ၣ်လီၤ.

ကညီကလုာ် အတၢ်စံၣ်စီၤတဲၤစီၤဒီတကတီၢ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲဒုၣ်ဒီးတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤ, တၢ်မၤတရီၤတပါ , တၢ်ဆိၣ်ဘၣ်ဆိၣ်ဘၢ, တၢ်ဂုာ်ဆူၣ်ပျီဆူၣ် လၢဂ့ၢ်ဝိကိး ကပၤဒဲး ဒီးဘၣ် သုးလီၢ်သုးကျဲတတီၢ် ဘၣ်တတီၢ် ဒီး တုၤ အတုၤလီၤဆူကီၢ်တဘျီအံၤ အပူၤစ့ၢ်ကိးတုၢ်ဘၣ်ဝဲကလုာ်ဒိၣ်စီၤသန့ဖိ တဖၣ် အတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤ တပယုၢ်ယီ န့ၣ်လီၤ. ကအိၣ်မူ ဘၣ်ဝဲဒုၣ်ပပုၤကလုာ်တကလုာ် အသိးအကီၢ် ဘၣ်ယုကျဲ ဒီးကၤ ယၢ် အပုၤကလုာ် အက့ၢ် အဂီၤတဖၣ် လၢ ကျဲအကလုာ် ကလုာ် ,လၢ တၢ်ကီၢ်တဲၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ. ပမိၢ်ဒိၣ်ပၢ်ဒိၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟ်ဒိၣ်, ကျဲးစး ကတီၢ်, ကၤယၢ်ပပုၤကလုာ် အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ် ဒီးဟ့ၣ်လီၤစၢၤဝဲဆူ ဖိလံၤတစီၤဘၣ်တစီၤအယိပအိၣ်မူ ဘၣ်ဒုၣ် ပုၤကလုာ် တကလုာ်အသိးတုၤ မုၢ်မဆါတနံၤအံၤ န့ၣ်လီၤ. ခိဖျိ ကညီကလုာ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဒီး အလံာ်အလံာ်, ဒီးန့ၣ်ဘၣ် ဝဲစီၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ်,တၢ်စံၣ်စီၤတဲၤစီၤတၢ်လဲၤခိဖျိဒီးတၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တဖၣ်အဖိခိၣ်, ကညီကလုာ်တဖၣ် အမဲာ်ကပီၤထီၣ်ဒီးထံၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒုၣ်လၢ မ့ၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျ့,တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, အိၣ်ဒီးအထံ အကီၢ် လီၤလီၤဆိဆိတကီၢ်လၢအကအိၣ်မူ, တီခိၣ်ရိၣ်မဲ,ပၤဆုၤဒီးသ့ၣ်ထီၣ်အဘျီအတီၢ်ဒုၣ်ဝဲ ဒ်အတၢ်ဘၣ်သး အသိး သၢပျီၤ ကအိၣ်စံၣ်အိၣ်ကျါဝဲဒုၣ်ပပုၤကလုာ်ဒီးလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ပပုၤကလုာ်အဂၤအသိးန့ၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤအဂီၢ် ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ် ကရၢကရိထီၣ် ကညီတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ဒ်တၢ်မၤ အတၢ် ပညိၣ် ကွၢ်စီအိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.ကရၢအဆိကတၢ်မ့ၢ်ကညီဒီကလုာ်ကရၢ(Karen National Association-KNA)ဒီးတၢ် ကရၢကရိထီၣ်အီၤဖဲ(၁၈၈၁)န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အလီၢ်ခံကညီကလုာ်တၢ်ကရၢကရိအဂၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ကရၢကရိထီၣ်အီၤ ဒ်တၢ်မၤအတၢ်ပညိၣ်အတၢ်ကွၢ်စီအသိးဒီးဂဲၤလိာ်မၤဝဲဒၣ်လၢ အသနၢ်စ့ၣ်စ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီကလုာ် အတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ် သးဂဲၤလၢ ကညီကလုာ် ကအိၣ်ဒီးအထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် အသဟီၣ် ဆူၣ်ထီၣ် ဝဲဒၣ်ကွၢ်ကွၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်ခဲဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်တဖၣ် အသဟီၣ်ကဆူၣ်ထီၣ်အဂီၢ်, ကညီကလုာ်လၢ ကီၢ်ဒီတဘျီ အခၢၣ်စးတဖၣ် အိၣ်ဖိၣ်ကူၣ်လိာ်ဒီး ဟံၣ်ဖိၣ်က့ၤကညီ တၢ်ကရၢကရိလၢ အအိၣ်ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် (၄) ကရၢလၢ အမ့ၢ်ဝဲ (၁) ကညီဒီကလုာ်ကရၢ(KNA) (၂) ကီၢ်ပယီၤကညီဘူးဒးကရၢ(BKNA)(၃)ကညီလိာ်ခၢၣ်သးကရၢ(KCO)(၄)ကညီ သးစၢ်ကရၢ(KYO)တဖၣ်ဒီး ကရၢကရိထီၣ်ဝဲဒၣ်ခ့ၣ်အိၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢဖဲ၁၉၄၇န့ၣ်,လၢဖၤတြူၤ အါရံၤ(၅)သီအနံၤလၢ ကဆၢထၢၣ်ခၢၣ်စး, တီခိၣ်ရိၣ်ခဲ ,ရိၣ်ဖိၣ်ဝဲဒၣ် ကညီဒီကလုာ် ဒီး ဂဲၤလိာ်သကိးဝဲဒၣ် လၢတၢ်ကမၤလၢပဲၤကညီကလုာ်အတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢအတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်ခဲအသိးဖဲ(၁၉၄၈)န့ၣ်,လၢဖၤတြူၤအါရံၤ(၁၁)သီအနံၤ,ကညီ ကလုာ် လၢ ကီၢ်ဒီဘျီ, တၢ်လိာ်အါတီၤ , ဝုၢ်အါဖျါ, ပုၤကညီနီၣ်ဂံၢ်(၄) ကလိာ်ဘျီ ဟံၣ်ဖျါထီၣ် ကညီကလုာ် အတၢ် မိၣ်န့ၣ်သးလီၤ,ယူၤယူၤဖိးကစုၣ်လၢကျဲမ့ၢ်ခိၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကိးသတြီ(၄)ထံၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲ(၁)ဟ့ၣ်ကညီကီၢ်တဘျီယီ(၁) န့ၣ်န့ၣ်ကညီ တဘးပယီၤတဘးတဘျီယီ(၃) ကလုာ်တၢ်သဘံၣ်ဘျီပတသးလီ(၄) ထံၣ်လိာ်ကီၢ်ပုၤ တၢ်ဒုးပတသးလီ န့ၣ်လီၤ.ကညီတၢ်စံၣ်စီၤတဲၤစီၤအပူၤအအံၤမ့ၢ်ကညီကလုာ်တဖၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီ,ကညီကလုာ်အတၢ်ယူ တၢ်ဖိး အဆိကတၢ်တဘျီ ဒီးမ့ၢ်နံၤအံၤ တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤ ဒ်အမ့ၢ် ကညီဒီကလုာ်အမ့ၢ်နံၤအသိးဒီး ဘၣ်တၢ် ဟံၣ်ဒိၣ်မၤ လၢကပိၤအီၤလၢကညီဒီတကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢ ဆၢထၢၣ်ခၢၣ်စး ထံၣ်လိာ်စံးကတီၢ်တၢ်ဒီး ပုၤပၤတၢ်တဖၣ်, ကညီဒီကလုာ်လၢ ကီၢ်ဒီဘျီဟံၣ်ဖျါထီၣ် အတၢ်မိၣ် န့ၣ်သးလီတဖၣ် ဘၣ်ဆၣ်, ပုၤပၤတၢ်ပယီၤကလုာ်ဒိၣ်စီၤသန့ဖိတဖၣ် တတူၢ်လိာ် ကျဲၤတဲ တၢ်ဒီး ကညီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢ ခိၣ်နၢ်တဖၣ် ဘၣ်ထွဲကညီကလုာ် အတၢ်ယုထီၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဘျီဘၣ်ဒါဘၣ်. အခိၣ်တ လိာ်, ဝဲၤအၢ ဝဲၤသီဝဲ ကညီကလုာ်အတၢ်ယုထီၣ်တဖၣ်, ဂုၢ်ကျဲးစး မၤလီၤပျီဝဲ,မၤလီၤဖးဝဲ, စူးကါဝဲစုကဝဲၤဂံၢ်ဘါ, တၢ်စုဆူၣ် ခိၣ် တကးအကျဲဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်သဘံၣ်ဘျီ တဖၣ်အယီ လၢခံကတၢ် တၢ်ဒီးသဒါလီၤက့ၤ ကညီထံၣ်ရူၢ် ကီၢ်သး အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်, တၢ်မၤလၢပဲၤ ကညီကလုာ်အတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီအဂီၢ် ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢ ဘၣ်တီခိၣ်ရိၣ်ခဲဒီး ကညီ ကလုာ်တဖၣ် ဘၣ် န့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်ဆူ စုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ အကျဲ စးထီၣ်ဖဲ၁၉၄၉န့ၣ် လၢယန့ၣ် အါရံၤ(၃၁)သီန့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အိၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢ အတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်ခဲဒီး ကညီကလုာ် အတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ဆိၣ်ထွဲ မၤသကိး တၢ်အဖီခိၣ်, ကညီတၢ်ပၢ်ဆၢ တၢ်ဂဲၤ လိာ်ဝဲစးထီၣ် (၁၉၄၇) န့ၣ် လၢထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအကျဲ, စုကဝဲၤ တၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ တၢ်ဂဲၤလိာ်အကျဲ တုၤဆၢကတီၢ်အံၤ တပယူၣ်ယီ ပဲၤထီၣ်(၇၅) န့ၣ်လံၤန့ၣ်လီၤ. ကညီတၢ်ပၢ်ဆၢ မၤလၢပဲၤကညီကလုာ် အတၢ်မိၣ်န့ၣ် သးလီ လၢလၢပဲၤပဲၤ တန့ၢ်ဒီးဝဲဘၣ်ဆၣ် အိၣ်ဆၢထၢၣ်ဂၢ်ဂၢ်ကျၢၤကျၢၤ ဒီးဂဲၤလိာ် ဝဲန့ၢ်ဒီး ဒီဖျိက ညီကလုာ်တဖၣ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲ,အတၢ်မၤသကိးလၢအသနၢ်ဒၣ်ဝဲစ့ၣ်စ့ၣ်အယီန့ၣ်လီၤ.

စုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ (၇၅)န့ၣ် အတီၢ်ပုၤ,တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတဖၣ်အယီ တၢ်ဘၣ်သံဘၣ်ပုၤ,တၢ်ဘၣ်က့ ဘၣ်ကွဲၣ်, တၢ်ဟးဂုၢ်ဟးဂီၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲ တဆံးတစုၤဘၣ်အမဲၣ်ညါ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဆၢကတီၢ် သုးဂုၢ်ဝိတၢ်မၤန့ၤအဂီၢ် ပယီၤ သုးတဖၣ် တၢ်မၤလၢ အတကြးတဘၣ်တဖၣ် မၤဝဲဒၣ်အယီ ပုၤကလုာ်ယုာ်ဒီး ထံဖိကီၢ် ဖိကမ့ၢ် လၢအတဘၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်ဒုးတၢ်ယၤတဖၣ် ဘၣ်သံဘၣ်ပုၤ, ဘၣ်ကဲထီၣ်ဝဲ မုၢ်ကမဲဖိၣ်ယဲ, ဘၣ်ဟံၣ်တ့ၢ် အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲ န့ၣ်သဝီဟံၣ်ယီ,

ကဲထီၣ်ပုၤလိာ်အိၣ်ကမ့ၢ်, ပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲ,ဘၣ်လိၤပြီလိၤပြါ, ဘၣ်ဟံးန့ၢ်တၢ် အိၣ်ကနုၤလၢ ထံကီၢ် အါ ဘၣ်အပူၤ ဒီး သူၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်အိၣ်မူဘူၣ်တီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီတၢ်ဒုးပၢၢ်ဆါ (၇၅) နံၣ်အတီၢ်ပူၤ ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ ဒီးကညီကလုာ် တဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆါခဲၣ်ဒီး လဲၤခိဖျိဘၣ်ဝဲ တၢ်ကိတၢ်ခဲ, တၢ်တြီမၤတံာ်တၢ် အက လုာ် ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်ခဲ ကရၢအဖွဲပူၤ ထံၣ်ကီၢ်သး တၢ်တူၢ်ခိၣ် ဟံးသး အတၢ်အိၣ်ဆါထၢၣ်, ထံၣ်ကီၢ်သး အတၢ်လဲၤကျဲ, တၢ်ထံၣ်တဖၣ်သးလိာ်သး အဖီခိၣ်, တၢ် ဟံးဒုၣ်ဟံ ကမၣ်လိာ်သး, တၢ်လိၤမုၢ်လိၤဖး, တၢ်ဟံးဒုၣ်ဟံးဒါလိာ်သး , တုၤဒေၣ်လဲၣ် စုကဝဲၤတၢ်သဘၣ် သဘၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲ လၢ ကညီကလုာ်ကဒဲကဒဲ အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပၢၢ်ဆါ, တၢ်ဆါကတီၢ်ယံာ်ထၢဝဲဒီး တၢ်ဘၣ်ကွၢ် ဆါခဲၣ်ဒီး တၢ်ကိတၢ်ခဲ တၢ်နးတၢ်ဖိၣ်တဖၣ်အယိပုၤမၤသကိးတၢ်တနီၤလီၤဘျးလီၤဘျးဒီးဟံးတၢ်တၢ်မၤသကိးအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ ထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ, ကညီတၢ်ပၢၢ်ဆါအခိၣ်တယာ်အကျဲသန့ဒီးတၢ်မၤ ရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်ဟံးလိၤအိၣ် အသိး, ထံၣ်ကီၢ်သး အတၢ်အိၣ်သး တဖၣ်အဖီခိၣ်ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ ပုၤတီခိၣ်ရိၣ် ဝဲတၢ်တဖၣ်ဟံးလိၤ ထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ, သးဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤကျဲ, တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်တကတီၢ်ဘၣ် တကတီၢ် ဒီးဂုာ်ကျဲးစးမၤဖျါထီၣ်ဝဲ အမိၢ်လံၤမိၢ်ပုၤ န့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ယိ ကညီတၢ်ပၢၢ်ဆါ မ့ၢ်တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢ အဘၣ် ထွဲဒီးကလုာ်န့ၣ်လၢ အအိၣ်ဆိးဖဲကီၢ်အံၤ တၢ်ဂဲၤလိာ် အသိး တၢ်ဟံးဖိၣ် မၤသကိးတၢ်ဒီးကလုာ်န့ၣ်တၢ်ပၢၢ်ဆါ ကရၢအ ဂၤတဖၣ်, ထံၣ်ကီၢ်သးကရၢကရၢအဂၤလၢအတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိဒ်သိးလိာ်သးတဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီတၢ်ပၢၢ်ဆါဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်ကညီထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်ဂ့ၢ်ကိအသိးတၢ်ထံၣ် လိာ်စံးကတီၢ် ကျဲၤဘၣ် လိာ်အိၣ်လၢ ထံၣ်ကီၢ်သးအကျဲကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢခိၣ်န့ၢ် ပုၤတီခိၣ်ရိၣ်ဝဲတၢ်တစၢ်ဘၣ်တစၢ် တဖၣ်ဂဲၤလိာ်ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်(၂၀၁၂) နံၣ် တုၤ (၂၀၂၁) နံၣ်အတီၢ်ပူၤ ကညီဒီကလုာ် စၢဖိၣ်ကရၢ ယုာ်ဒီး ကလုာ်န့ၣ်တၢ်ပၢၢ်ဆါ ကရၢတနီၤ, တၢ်ထံၣ်လိာ် စံးကတီၢ်ထံၣ်ကီၢ်သး ကအိၣ်ထီၣ် အဂီၢ် ထံၣ်လိာ်စံးကတီၢ် ထီၣ် ယုာ်ဒၣ်ဒီး ကီၢ်ပဒိၣ်ပုၤပၢ တၢ်တဖၣ်ဒီး အၢၣ်လိၤတူၢ်လိာ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ကမၤတၢ် ပတုာ် တၢ် ခးဒီးထံၣ် လိာ်စံး ကတီၢ်ထံၣ်ကီၢ်သး ဒီးကျဲၤဘၣ်လိာ် ကီၢ်ပယိထံၣ်ကီၢ် သးတၢ်ဂ့ၢ်ကိ, ဒ် “တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးလၢ ကီၢ်ဒီဘျး အလံာ် ယံၤယာ်” အသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပညိၣ် မ့ၢ်တၢ်က ဆိကတီၢ်တၢ်ဒုးဒီး တၢ်ကထံၣ်လိာ်စံးက တီၢ် ထံၣ်ကီၢ်သး ဒီးဒ်တၢ်ထံၣ် လိာ်စံးကတီၢ်ထံၣ်ကီၢ်သးအစၢအိၣ်ထီၣ်ဝဲအသိးတၢ်ကသူၣ်ထီၣ်ဒ်မိၣ်ကရၢခိၣ်ဖဲဒ်ဖဲဒ်ရၢၣ်ကီၢ်စၢဖိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဖျါထီၣ် “တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးလၢကီၢ်ဒီဘျး လံာ်ယံၤယာ်” တၢ်မၤအပူၤမ့ၢ်လၢ ပုၤပၢတၢ်တဖၣ် တမၤ ထွဲဝဲဒ် လံာ်ယံၤ ယာ် တၢ်အၢၣ်လိၤဘၣ်သးအသိး ဘၣ်ဂ့ၢ် ဘၣ်ဝီဘၣ်အယိ တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးကဂၢၢ်ကျဲၤအဂီၢ် တၢ်မၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ထံၣ်လိာ် စံးကတီၢ် ထံၣ်ကီၢ်သး တၢ်မၤအစၢ တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ဒ်တၢ်မ့ၢ်လၢအိၣ်ဝဲအသိး အမိၢ်လံၤမိၢ်ပုၤ တအိၣ် ဖျါထီၣ် ဘၣ်. စးထီၣ်တၢ်ယုာ်ကျဲၤလၢတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်ထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်လၢထံၣ်ကီၢ်သးအကျဲဒီးကီၢ်ပဒိၣ်ပုၤပၢတၢ် (၁၀) နံၣ် ယၣ်ယၣ် အတီၢ်ပူၤ တၢ်သ့ၣ်ညါ ဟံးပနီၣ်လိာ်သး, တၢ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီးတၢ်သးအိၣ် လၢတၢ်ကကျဲၤဘၣ် လိာ် ထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်ဂ့ၢ်ကိနီၢ်နီၢ်န့ၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အိၣ်ဘၣ်.

လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ, ပယိၤသး ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ကဒီး ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤဖဲ (၂၀၂၁) လၢဖုၤတြုၤအါရံၤ (၁) သိန့ၢ်အယိ တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢ ထံၣ်ကီၢ်သးအ ကျဲတဖၣ်ပတုာ်ကွၢ်အသးခဲလၢာ်န့ၣ် လီၤ. ပယိၤသး ဟံးန့ၢ်ဆူၣ် ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤ အံၤ ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ် ဖျိဖျိဖျါဖျါလၢ ကီၢ်အံၤ တၢ်ကသူၣ်ထီၣ် အိၣ်ဆူ ဖဲဒ်ရၢၣ်ဒ်မိၣ် ကရၢခိၣ် ထံကီၢ်အဂီၢ် ပယိၤသး တတူၢ်လိာ်အိၣ် လုၤတက့ၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပယိၤသး တၢ်ဟံးသးအိၣ်လၢ က ဘၣ်ဒိၣ်စိ, န့ၢ်စိကမိၤဒ် (၂၀၀၈) တၢ်သူၣ် ထီၣ် ထံကီၢ်တၢ်ဘျးသဲစးခိၣ်သ့ၣ်, ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤ, ကွဲးဟံးလိၤအိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ပယိၤ သး ဟံး န့ၢ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤတဖိးသးစး မ့ၢ်တၢ်မၤဟးဂီၤကွၢ်ဒ်မိၣ်ကရၢခိၣ် အထူသန့ဒီး မ့ၢ်တၢ် သူၣ်ထီၣ် က့ၤသး မိၤစိရီၤ အတၢ်ပၢတၢ်ပြးတၢ်မၤကျဲ န့ၣ်လီၤ. ထံဖိကီၢ်ဖိ ကမျၢၢ်လၢ ကီၢ်ဒီဘျး, ကီၢ်ပဒိၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ, ပုၤမံၤဟူသ့ၣ်ဖျါတဖၣ်, လီၤဆီဒ်တၢ် ပုၤသူၣ်စၢ် သးဘီၣ်တဖၣ် တတူၢ်လိာ် ဒီးထီ ဒါခိၣ် ချၢဝဲ သးဟံး ဆူၣ် ထံကီၢ် တၢ်စိကမိၤန့ၣ်လီၤ. ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တၢ်ဟံးဖျါထီၣ်ဒါခိၣ်ချၢသးမိၤစိရီၤဟံး န့ၢ်ဆူၣ် တၢ်စိကမိၤတဖၣ် အဂံၢ်အဘါ ဆူၣ် ထီၣ် ကွၢ်ကွၢ်ဒီးတၢ်ဆိၣ်လိၤပျီကွၢ်ပုၤထီၣ်ဒါခိၣ်ချၢတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်, ပယိၤသးဖိၣ်ဒုးယာ်ဝဲဒၣ်ပုၤထီၣ်ဒါအိၣ်တဖၣ်, စူးကါ

ဝဲတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအကျဲတၢ်ဒၣ်လဲၣ်စူးကါဝဲတၢ်ဒုးသုးစုကဝဲတဖၣ်ဒီးမၤတရီၤတပါ,ခးသံပုၤထီၣ်ဒါခိၣ်ချၢတဖၣ်ဆူၣ်ခိၣ်ကဲၤခဲၣ်န့ၣ်လီၤ. သးသမူတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်ကမုၢ်,ပုၤမၤတၢ်ဖိ, ပုၤသ့ၣ်စၢ် သးဘိၣ်တဖၣ် ယုၢ်အိၣ်ကဒုဝဲဒၣ်ဆူကလုာ်န့ၣ်တၢ်ပၢ်ဆၢဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်အပူၤယုၢ်ဒီးကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ကတီၢ်အံၤစးထီၣ်လၢပယီၤသုးဟံးန့ၣ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤဝဲၤ,ကီၢ်ပယီၤထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးတကတီၢ်လၢ အလီၤဆီ န့ၣ်ကတီၢ်ပူၤကွံာ်န့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ပူၤကွံာ် ကီၢ်ပယီၤအပူၤ ပုၤပၢ်ဆၢထီၣ်ဒါပုၤပၢ်တၢ်တဖၣ် အါတက့ၢ်မ့ၢ်ကလုာ်န့ၣ်တၢ်ပၢ်ဆၢကရၢ တဖၣ်လၢ အဝဲၤလိာ်တၢ်လၢ အပူၤကလုာ်ကဒီးန့ၣ် ဘၣ်တၢ်သဘျူ,တၢ်ထဲသိးတုၤ သိးဒီး တၢ်စံာ်ညီၣ်ပၢ်လီၤက့ၤသးခွဲးယၢ် ဒီးသ့ၣ်ထီၣ်ထံကီၢ်အံၤဆူ ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒံာ်မိၣ်ကရၢစံာ်ကီၢ်စၢ်ဖိၣ် တၢ်နီၢ် အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ် ကတီၢ်အံၤ ပုၤပယီၤဖိလၢတီၤပတီၢ်ခဲလၢာ် ယုၢ်ဒီးကီၢ်ပဒိၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢကီၢ်ဒီဘၣ်ယုၢ် ဒီးပုၤသ့ၣ်ဘိၣ် သးစၢ် တဖၣ် အမဲၣ်ဖးထီၣ်ဝဲလၢ ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ် ဒီးဝဲၤထီၣ်ထံၣ်ဒါဝဲ သုးမိၤစိရီၤလၢထံၣ်ကီၢ်သးအ ကျဲ,သုးဂ့ၢ်ဝီ အကျဲလၢအတၢ်အိၣ်မူဘျူတီၢ်ဆူညါအဂီၢ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကရၢကရီၤဒုးအိၣ်ထီၣ်ကရၢကရၢအါကရၢလၢ အကထီၣ်ဒါမၤကတၢ်ကွံာ်သုးတၢ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်ဟီၣ် ကဝီၤအါတီၤ ကရၢကရီၤထီၣ်ဝဲဒၣ်, “ကမုၢ်တၢ်ဒီ သဒးသုး (PDF)” တဖၣ်လၢ အကွၢ်အဂီၢ် အကလုာ်ကလုာ် ဒီးန့ၣ်လီၤ ဝဲစုကဝဲတၢ် ဒုးပၢ်ဆၢလၢ တၢ်ကမၤကတၢ်ကွံာ် သုးမိၤစိရီၤသန့ အတၢ်ပၢ်တၢ်ပြး အစိတဖၣ်ဒီးသ့ၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒံာ်မိၣ်ကရၢစံာ်ကီၢ်စၢ်ဖိၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢကီၢ်ပူၤ,ခူပူၤဝဲၣ်ပူၤတၢ်လီၢ်အါတီၤန့ၣ်လီၤ. စုကဝဲၤ တၢ်သဘၣ်ဘျူ အိၣ်ထီၣ်ဝဲ လၢကညီ ဒီကလုာ် စၢ်ဖိၣ် အဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ တၢ်လီၢ်အါတီၤဒီးထံၣ်ကီၢ်ဖိ အိၣ်ဟီၣ် ကဝီၤအပူၤတဖၣ်တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးဒီးတၢ်အိၣ်မူ အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်ဘၣ်ဟံးတုၢ်ဒုသဝီ,ဟံာ်ယီ,ယုၢ်အိၣ်ကဒုဆူမ့ၢ်ခိၣ်သိၣ်လၢဒီးကဲထီၣ်ကီၢ်ပူၤပုၤလီၢ်ကမ့ၢ်လၢဟီၣ်ကဝီၤအါတီၤဖဲကီၢ်အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဆၢကတီၢ် အပူၤကွံာ် “ဖဲၣ်ဒရၢၣ် “မ့ၢ်ထံၣ်ကီၢ်သးဝီၤဩတဖျၢၣ်လၢ ပယီၤသုး တဖၣ် ထုးထီၣ်ဝဲအခိ ပညီလၢမ့ၢ်တၢ်ကမၤလီၤဖးထံကီၢ်အံၤဒီး ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤဒီး ပၢ်ထံကီၢ်အံၤလၢ သုးတၢ်ပၢ် တၢ်ပြး လၢအ ကွၢ်အဂီၢ် အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. လီၤဆီဒၣ်တၢ်ပုၤပယီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် ပယီၤသုးအတၢ်ခဲၣ်သ့ၣ်ခိၣ်ဒီးကလုာ်ဒိၣ်စိသးသန့တဖၣ် အယိ ဝီၤဩတဖျၢၣ်အံၤ ကဲထီၣ်တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးလၢ အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ် ခဲအံၤ ကီၢ်ဒီတဘျူ ပူၤထီၣ်ကွံာ် ပယီၤသုး အၢၣ်လီၤတုၢ်လိာ် ဝဲ ဝီၤဩ အံၤ အခိပညီဒီး အိၣ်ဒီးတၢ် အၢၣ်လီၤတုၢ်လိာ် ဝဲ ဒၣ်လၢ ထံကီၢ် အံၤ အတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ဒီးတၢ်လဲၤထီၣ် လဲၤထီၣ် အဂီၢ်တၢ်ကဘၣ် မၤကတၢ်ကွံာ်မိၤစိရီၤအတၢ် ပၢ်တၢ်ပြးအသန့ဒီးသ့ၣ် ထီၣ်ထံကီၢ်အံၤဆူ “ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒံာ်မိၣ်ကရၢစံာ်ကီၢ်စၢ်ဖိၣ်” န့ၣ်လီၤ.

ကညီဒီကလုာ်တၢ်ပၢ်ဆၢအတၢ်ကွၢ်စိမ့ၢ်ဒီးသိးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်လၢအအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤခိဖျိတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်က့ၤ ကီၢ်အံၤဆူ ကီၢ်စၢ်ဖိၣ်တၢ်နီၢ် လၢအအိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးလၢ ဖဲၣ်ဒရၢၣ် ဒီးဒံာ်မိၣ်ကရၢစံာ်သန့အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပညီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးကညီဒီတကလုာ်, မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး ကညီတၢ်ကရၢကရီၤလၢ အဝဲၤလိာ် တၢ်လၢ ကညီကလုာ် အတၢ်ဘၣ်ဘျူဘၣ်ဖိၣ်အဂီၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ဘၣ်ထွဲ ဒီး ကီၢ်ဒီတဘျူယုၢ်ဒီး ကလုာ်န့ၣ် ထံၣ်ကီၢ်ဖိတဖၣ်ခဲလၢာ် အတၢ်ဘျူတၢ်ဖိၣ်, အတၢ်မ့ၢ်လၢန့ၣ်လီၤ. ကညီတၢ်စံာ်စိတဖၣ်ဒီတကတီၢ် တုၤမ့ၢ်မဆါ တနံၤအံၤ ပပုၤကလုာ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်ခဲဒီး ကလုာ်ဒိၣ်စိသန့ဒီးမိၤ စိရီၤသန့လၢ အထီၣ်ဒါ ပပုၤကလုာ်အတၢ်အိၣ်စံာ် အိၣ်ကျၢၤဒီး တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤ ထီၣ်အဂီၢ်လၢအကွၢ်အဂီၢ် အကလုာ် ကလုာ် န့ၣ်လီၤ. ကတီၢ်အံၤ ပဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်ခဲဒီးသုးမိၤစိရီၤကရၢလၢ အဟံးယၢ်ဝဲကလုာ်ဒိၣ်စိသန့ဒီး စူးကါဝဲ သုးမိၤစိရီၤတၢ်ပၢ်တၢ်ပြး အကျဲန့ၣ်လီၤ. သန့တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လီၤမၤပပုၤကလုာ်အတၢ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤဒီးအတၢ်အိၣ်မူလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်.သန့တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်အိၣ်ဒီး ထံကီၢ်အံၤ တၢ် မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်, လဲၤထီၣ် လဲၤထီၣ် တန့ၢ်ဘၣ်. အလီၢ်အိၣ်လၢ ကညီတၢ်ကရၢကရီၤ တဖၣ်, ကညီကလုာ်ယုၢ်ဒီး ကလုာ်န့ၣ် ထံၣ်ကီၢ်ဖိ ခဲလၢာ်တဖၣ် ကဟံး ဖိၣ်မၤ သကိးတၢ်လၢ တၢ်မၤကတၢ်ကွံာ်ကလုာ်ဒိၣ်စိသန့ဒီးမိၤစိရီၤသန့ဒီးသ့ၣ်ထီၣ် “ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒံာ်မိၣ်ကရၢစံာ်ကီၢ်စၢ်ဖိၣ်” ဖဲကီၢ်အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ကညီတံပာ်ဆါ မှ်ကညီဒီကလုာ် အတံပာ်ဆါန့ၣ်လီၤ. မှ်တံ ပာ်ဆါ တံ မၤလၢ အဘၣ်ထွဲ ဝဲဒၣ်ဒီး ကညီဒီတကလုာ် န့ၣ်လီၤ. မှ်ကညီဒီကလုာ်အတံမၤမူဒါလၢ ကဘၣ်မၤလၢ ပဲၤ ဝဲ ကညီကလုာ် အတံမိၣ်န့ၣ် သးလီၤ န့ၣ်လီၤ. ကညီတံပာ်ဆါ တံ မၤန့ၤ ကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် အိၣ်သန့ၤထီၣ်အသး တံဂ့ၢ်အါမံၤအါကပၤန့ၣ်လီၤ. တံဂ့ၢ် အိၣ်သ့ၣ်အိၣ်သန့ၤထီၣ်အသးလၢ ကညီဒီတကလုာ် အတံမိၣ်န့ၣ် သးလီၤဒီး အတံဟံၣ်ဖိၣ် မၤသကိးတံ , အတံယူတံဖိး အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီကလုာ်အတံကရၢ ကရိလၢ အဟံၣ်ပနီၣ်လီၤ သးလၢ အမၤတံ လၢ အပုၤကလုာ် အဂီၢ်တဖၣ်, ကညီကလုာ်ပုၤဖိၣ်တံစုကဝဲၤကရၢတဖၣ်, ကဘၣ်ထီၣ်ယူထီၣ်ဖိးထီၣ် အသးဒ် (၁၉၄၉) နံၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ. ကညီကလုာ် အဘူၣ်အတံအိၣ်လၢ ကညီကလုာ် အစုပူၤန့ၣ်လီၤ. ကညီဒီကလုာ် အတံယူတံဖိးမှ် တံအုၣ် ကီၤ ကညီကလုာ် အဘူၣ်အတံ န့ၣ်လီၤ. တံမၤလၢ ပဲၤ ပပုၤ ကလုာ် အတံမိၣ်န့ၣ်သးလီၤဒီး ကလုာ် န့ၣ်ခဲလၢာ် လၢ အအိၣ်ဆိးဖဲကီၢ် အံၤ အတံလိၣ် ဘၣ်အဂီၢ် ကညီဒီကလုာ် စၢဖိၣ်ကရၢ တံပညိၣ် ကွၢ်စိအဆိကတံၢ်တမံၤမှ် တံသ့ၣ်ထီၣ် ကီၢ်သုလုၤလၢ အအိၣ်ဒီးတံသဘျ့, တံထဲသိးတုၤသိးဒီး တံ စံၣ်ညိၣ်ပၤ လီၤသးခွဲးယာ် အလၢ အပုၤအဂီၢ် ဒီး တကတီၢ်ယီ တံကသ့ၣ် ထီၣ်ဖဲၣ် ဧရၢၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရၢစံၣ် ကီၢ်စၢဖိၣ်လၢ အအိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤအ သးလၢ ကီၢ်ဖဲၣ်တဖၣ်လၢ အအိၣ်ဒီးတံသဘျ့, တံထဲသိးတုၤသိးဒီး တံစံၣ်ညိၣ်ပၤလီၤသးခွဲးယာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲမှ်နံၤအံၤယသးအိၣ် ငးသ့ၣ်ညါဒီးယုထီၣ်ဆူတံကရၢကရိလၢ အဘၣ်ထွဲကီၢ်အံၤ တဖၣ်ခဲလၢာ်လၢ ထံကီၢ်အံၤ အတံ သဘံၣ်ဘုၣ်တဖၣ် မ့မှ်ဒၣ်လဲာ် ကီၢ်အံၤ အတံဂ့ၢ်ကီၢ်, အတံသဘံၣ်သဘုၣ်ဒၣ်လဲာ်မှ်တံလၢ အဘၣ် ထွဲဒီး ကဲထီၣ် တံကီၢ်တံခဲ , တံဝဲတံယိးဒီးမၤဘၣ်ဒိ စ့ၢ်ကိးထံကီၢ်အိၣ်ဘူးအိၣ်တံတဖၣ် အတံဘျူးတံဖိၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်အံၤ တံမှ်တံခုၣ်ဒီးတံလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ် ဒီးတံဘၣ်ဘျူးလၢ ထံကီၢ် အိၣ်ဘူးအိၣ်တံတဖၣ် အဂီၢ် ကျဲအိၣ် ဒၣ် ထဲတဘီဒီလၢ တံကဘၣ်မၤကတံၢ်ကွံာ် မိၤစိရိၤအတံပၤတံၢ်ပြးသန့ၤဒီး သ့ၣ်ထီၣ်ကီၢ်အံၤ ဆူ “ဖဲဒရၢၣ်ဒံၣ်မိၣ် ကရၢစံၣ်ကီၢ်စၢဖိၣ်” အိၣ်ဒီးတံအုၣ်ကီၤ သးအလၢ အပုၤလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရၢစံၣ်ဂ့ၢ်ဝီ, တံသဘျ့, ကလုာ် တံထဲသိး တုၤသိး ဒီးတံစံၣ်ညိၣ်ပၤလီၤသးခွဲးယာ် တဖၣ်လၢ ကလုာ်န့ၣ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်ခဲလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ယသးအိၣ် ဟံၣ်ဖျါဒီး ယုထီၣ်ဆူ ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမှ် ထံကီၢ်တဖၣ်, ထံကီၢ်အိၣ်ဘူးအိၣ်တံတဖၣ်လၢ ထံကီၢ်အံၤ အတံမှ် တံ ခုၣ်ဒီး တံကျဲၤဘၣ်လိာ်ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတံဘၣ်ဂံၢ်ဂုာ်တဖၣ်အံၤ အဂီၢ်ကဆိၣ်ထွဲမၤသကိးဝဲဒၣ်ဒီးကလုာ်န့ၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ တံကရၢကရိတဖၣ်လၢ အသန့ၣ်, လၢ အလီၢ်အကျဲဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါ, ဖိးမံဒီးထံကီၢ်အံၤအတံသးအိၣ်တံနီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢ ခံကတံၢ် , ဖဲကညီတံပာ်ဆါ ပုၤထီၣ် (၇၅) နံၣ်အမှ်နံၤအံၤ , တံသ့ၣ်ထီၣ်ကွၢ်ကီၢ်စၢဖိၣ် လၢ အအိၣ် သ့ၣ်လီၤ အသးလၢ ဖဲဒရၢၣ် ဒံၣ်မိၣ်ကရၢစံၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးသန့ၤအဖိခိၣ်, ပုၤဖျဲးဒီးမိၤစိရိၤသန့ၤ လၢ ကိးအကွၢ်အဂီၢ်ဒဲး, အိၣ်ဒီးတံအုၣ်ကီၤသးလၢ ကလုာ်န့ၣ် ဒီးထံဖိ ကီၢ်ဖိခဲလၢာ် အတံအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျဲၤ, အတံဘၣ်ဘျူးဘၣ်ဖိၣ် နီၢ်နီၢ် အဂီၢ်ဒီး ဟ့ၣ်သါတံၢ် ပုၤလၢခံတစိတဖၣ်လၢ တံမှ်တံခုၣ် ဒီးတံအိၣ်မူအတံလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢ သန့ၣ်ကိး သန့ၣ် ဒဲးကန့ၢ်အဂီၢ် ကရူၢ်ကရၢလၢ အဘၣ်ထွဲခဲလၢာ်, ကညီကလုာ်ယုာ်ဒီးကလုာ်န့ၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ်တံဂဲၤလိာ် ဆူညါအ ပုၤ မံပကအိၣ်ဒီး တံယူတံဖိး, တံသးခူတလုာ် ဒီးဂဲၤလိာ်မၤအီၤလၢာ် ဂံၢ်လၢာ်ဘါန့ၣ်မှ် ယတံသဆၣ်ထီၣ်ဒီး တံဆါဂ့ၢ်ဆါဝါဖဲကညီဒီကလုာ်တံပာ်ဆါပုၤထီၣ်(၇၅)နံၣ်အမှ်နံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

တံဘျူးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.
